

Yayın Adı Cumartesi Milliyet
Referans No 20635227
Renk Renkli

Yayın Tarihi 19.01.2013
Etki Olumlu
STxCM 150,00

Küpür Sayfa 1
Tiraj 139325
Sayfa 1

Saffet Emre Tonguç,
mimarisiyle Ayasofya'ya
benzettği ve en sevdiği
camilerden biri olan
Tophane'deki Kılıç
Ali Paşa Camii'nin
avlusunda...

Fotoğraf: ERCAN ARSLAN

Adım adım Galata

■ **GALATA** son dönemde açılan kafeleri, galerileri ve tasarım butikleri ile yeniden İstanbul'un gözde semtlerinden biri haline geldi. Tarihi özellikleriyle öne çıkan Galata'yı bize, Robert Redford'dan Oprah Winfrey'ye kadar pek çok ünlü isme de rehberlik eden **Saffet Emre Tonguç** gezdirdi.

■ **TONGUÇ** bize, Abdülmecid'in nişan taktığı Meryem Ana ikonasından Kılıç Ali Paşa'nın pek bilinmeyen hikayesine, Kamondo merdivenlerinden Atatürk'ün kurduğu ve girişinde "Ne Mutlu Türküm Diyene" yazan Ortodoks kilisesine kadar pek çok şey anlattı. **AYDIL DURGUN 8'de**

Yayın Adı Cumartesi Milliyet
Referans No 20635227
Renk Renkli

Yayın Tarihi 19.01.2013
Etki Olumlu
STxCM 477,00

Küpür Sayfa 2
Tiraj 139325
Sayfa 2

Restorasyon sonrası yeniden hizmete giren Kılıç Ali Paşa hamamı.

Fotoğraflar: ERCAN ARSLAN

"İstanbul dünyanın en güzel şehri"

"Birkaz gün önce New York Times bir liste yayımladı; 2013'te gidilecek 46 yer. İstanbul bu listede 10. sırada, Paris 46. sırada."

MÜSLÜMAN ÜLKELERDEKİ TEK MUSEVİ MÜZESİ

"Eski Zülfaris Sinagog'u 1992'de Musevilerin Türkiye'ye gelişlerinin 500. yılının kutlanması çerçevesinde çok güzel bir müzeye çevrildi. Nüfusunun yüzde 99'unun Müslüman olduğu bir ülkede Musevi müzesinin olması çok güzel. Dünyada 60'a yakın müslüman ülke var, bunların hiçbirinde böyle bir müze yok."

■ Ülkemize gelen önemli isimlere de siz rehberlik ediyorsunuz...

En son Robert Redford ve Madeleine Albright ile tur yaptım. Oprah Winfrey, Kevin Spacey, Candice Bergen, Colin Powell, Calvin Klein, Micheal Kors, Guess'in sahibi Paul Marciano'nun aralarında olduğu 100'e yakın kişi gezirdim. Bu şehir bu kişilerle paylaşmak bana çok büyük bir keyif veriyor...

■ Bu insanlar sizi nasıl buluyor?

Bir kere "word of mouth" dedikleri olay çok önemli, kulaktan kulağa yayılması... Bir de benim çalıştığım Fisher Travel isimli bir acenta var. O acenta ile seyahat etmek için biri size referans olmalı. 100 bin dolar giriş aidatı ve senelik 20 bin dolar para veriyorsunuz. Birkaz yüz kişiyle sınırlı, dünyanın en zengin insanların üye olduğu özel bir kulüp gibi. Dünyanın en zengin insanların gezdiriyorum yani. Leon Black'i gezdirdim mesela, senelik ciro su 120 milyon dolar. Black dünyanın en pahalı tablosu olarak satılan Munch'un "Çiğlik" tablosunu alan kişi. Son zamanlarda bu bölgeye de mutlaka getiriyorum gezdirdiğim kişileri. Mesela Karaköy Lokantası'nı çok sık kullanıyoruz. Benim müşterilerimle gittiğim yerler belli; Ulus 29, Bebek Balıkçısı, Reina, Mıkla... Şimdi bu tarz, Karaköy Lokantası, Maya gibi yerlere de gelmeye başladık. İnsanlar "upcoming neighborhoods" (yükselen semtler) görmek istiyor. İstanbul'da da bu yerler Karaköy ve Galata. Bu kadar zengin insan gezdiriyorum, hepsi İstanbul'un çok pahalı bir şehir olduğunu söylüyor.

■ En çok nelerden etkileniyorlar?

En çok etkilendikleri şey, İstanbul'un bu zenginliği. Uç tane imparatorluğa baskentlik yapmış başka şehir yok. İstanbul dünyanın en güzel şehri.

AYDILLI DURGUN

aydillidurgun@milliyet.com.tr

Galata'yı keşfetmek

Kevin Spacey'den Colin Powell'a İstanbul'u ziyaret eden ünlü isimlere rehberlik eden **Saffet Emre Tonguç**, Meryem Ana ikonasının nişanından Müslüman ülkelerindeki tek Musevi Müzesi'ne Galata'daki binaların tarihini anlattı

Ödüllü gezi kitaplarını yazan, dünyanın 120 ülkesini gezmiş, iki kez yıla en iyi seçilmiş bir rehber Saffet Emre Tonguç, Google'ın CEO'su Eric Schmidt'ten ünlü oyuncu Robert Redford'a İstanbul'u yolu düşen tüm önemli şahsiyetlere o rehberlik ediyor. Dolayısıyla onun rehberliğinde тура çıkacağım için çok heyecanlıyım, kendimi pek bir ayrıcalıklı hissediyorum.

Sözleştiğimiz üzere sabah 9'da "İstanbul'daki en sevdiğim camilerden biri" dediği Kılıç Ali Paşa Camii'nin avlusunda buluşuyoruz. Saffet Bey başlıyor anlatmaya. Bir sonraki duracağımız olan caminin hemen yanındaki hanam mis kokusu ve davetkar atmosferi ile çok çekici olsa da turumuz daha yeni başladı; durmak yok, yola devam. Anlatma anlatırlar Saffet bey. Çok gezen mi bilir, çok okuyan mı tartımsamıza "iki de değil, hem gezen hem okuyan bili" diyerek son noktayı koymasından anlıyoruz ki Saffet Bey'in bilgi birikimi gezerek bir yandan da okuması ihmal etmemesinden... Karabataktaki kalıvaltı molamızın veriyoruz. "Her şeyi gözlen dünyanı en güzel şehri" dediği İstanbul'u konuşuyoruz bu kez. Sonra yine yola koyulma zamanı geliyor. Oyle güzel anlatıyor ki Saffet Bey, ben iki saatın nasıl geçtiğini anlayamadan bize ayrılan sürenin sonuna geliyoruz. 13-14 Nisan'daki Boğaz turunu şimdiden bir kenara not ediyorum: "Erguvan mevsimi, Boğaz'ın en güzel zamanı, kaçırmaayın!"

Tophane'deki nargilecilerin arkasındaki Kılıç Ali Paşa Camii'nin avlusundayız

"İstanbul'un en iyi durumdaki hamamı burası"

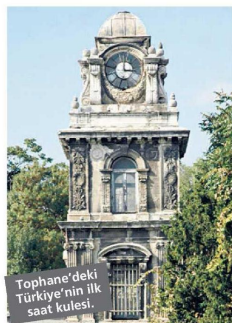
İstanbul'da tam 3 bin 20 tane cami var, Kılıç Ali Paşa benim en sevdiğim camilerden bir tanesi. Muhteşem bir cami, Mimar Sinan'ın eserlerinden bir tanesi. Kılıç Ali Paşa için yapılmış bu cami, onun da hikayesi çok ilginç. Okiyalı isimli bir İtalyan, korsanlar tarafından kaçırılıp İstanbul'a getiriliyor. Ardından da kaptan-ı deryaya kadar yükseliyor. Ayasofya'yı da çok sevdiğini için Ayasofya tarza bir camidir bu; içi güzeldir, iki katlı muhteşem bir eserdir. Oksun'un yaratıcılığı çok enteresan. Adamın adı Okiyalı önce Uluç Ali yapıyorlar, sonra

İnebahtı Savaşı'nı kaybettikten sonra Kılıç Ali yapıyorlar. Burası da Kılıç Ali Paşa Camii'nin hamamı. Bu hamamın restorasyonu çok başarılı yapıldı. Mimar Sinan 1520'de yapmış burayı. En iyi durumda ve en orijinal haliyle olan hamam bu. Burada geçenlerde bir konser düzenledik, akustığı süperdi.

Boğazkesen Yokusu'nun önündeyiz.

"İstanbul'un ilk saat kulesi"

Tophane, İstanbul'un en önemli binalarından biri, top üretimi için kullanılmış. Kanuni Sultan Süleyman döneminde de ciddi katkılarda bulunmuş. Burası meşhur Boğazkesen Yokusu, Fransız Sokağı'na çıkıyor. Bunun üzerinde de çok enteresan binalar var. Mesela biraz ileride, sol tarafta bir Fransız yetimhanesi var ama yıllardır kapalı. Muhteşem bir bina, kocaman bir bahçenin içinde ama azınlık vakfı olduğu için kartopuçeriler kendilerine atölye yapmışlar. Marangoz atölyeleri falan var sapelin olduğu yerde. Düşünebiliyor musunuz, freskler önünde kalaslar duruyor! Bu da tarihi eserlere verdiğimiz değer! Tophane Cemesi, 1732'den, II. Mahmut döneminden bir eser. İstanbul'da 800'den fazla sebil var ki bu da çok büyük bir zenginlik şehir için. Sebiller eskiden önemliydi, insanların ücretsiz olarak su içebilmesi için. Burası da Tophane Kasrı... Hep

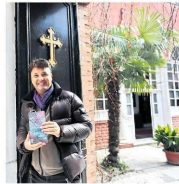
Tophane'deki Türkiye'nin ilk saat kulesi.

önünden geçiyoruz bu binaların ama adlarını bilmeden geçiyoruz. Onun yanında şimdi restorasyonda olan Nusretiye Camii var, o ilginç bir cami. Zafer anlamına geliyor. II. Mahmut'un, Yeniceilerli ortadan kaldırdıktan sonra yaptırıldığı bir cami olduğundan adı zafer oluyor. Bu nargilecilerin olduğu yerler benim çocukluğumda Amerikan pazarı diye geçerdi. Türkiye'de hiçbir şey yokken kot, spor ayakkabı gibi şeyler satılırdı. Onların arkasından görünen saat kulesi de İstanbul'un ilk saat kulesidir, 1850'lerden kalma. Binaların arasından görünen Kırım Kilisesi, 1853-1856 yılları arasında Kırım Savaşı yapıldı, o esnada İngiliz askerler ibadetlerini gerçekleştirebilsin diye yapılmış. Onun solundan gözüken de meşhur Doğan Apartmanı. Özellikle son yıllarda Okan Bayülgen ile fazla gündeme geldi ama İstanbul'un yıllardır en güzel binalarından biri. Yapı Kredi'nin kurucularından birinin çocuğunun adı Doğan; çocuk İsviçre'de bir kayak kazasında ölüyor. Bunun üzerine babası onun adını veriyor. Hatta çocukluğumdaki Doğan Kardes dergisinin ismi de oradan.

Karaköy'ün en güzel mekanlarından Karaköy'ün hemen yanındaki kilisedeyiz.

"Atatürk'ün kurduğu Ortodoks kilisesi"

Meryem Ana Kilisesi'nin hikayesi çok ilginç. Türk Ortodoks patrikhanesine ait üç kiliseden biri. Bu bir Ortodoks kilisesi ve girişinde sizi "Ne mutlu Türküm Diyene" yazısı ve Atatürk resmi karşılıyor, çok komik! Bu kiliseyi Atatürk kurduruyor. Fener-Rum Patrikhanesi'nin gücünü azaltmak için açıyor burayı. Ama askeası çok popüler olmuyor. Sadece bir aileden oluşan cemaatleri var. Aile üyelerinden, kilisenin başın sözcüsü Sevgi Enerenol, Ergenekon davasından içeri alınıyor. Bu sokağın devamında Rus kiliseleri var. Kutsal kabul edilen Ahtos Dağı var Yunanistan'da. Rus hacılar oraya veya Kudüs'e giderken İstanbul'a geliyorlar ve buradan devam ediyorlar yollarına. O dönemde konakladıkları hanlar bunlar. Bunların en üst katlarına da kiliseler yapıyorlar. Yürürken sıradan bir apartman binası gibi görünüyor ama üstünde kilise çatısı ve haç var. Turlarda bunları özel izine açtırabiliyoruz.

Tonguç son kitabı "Boğaz Hakkında Her Şey" ile Meryem Ana Kilisesi'nin önünde...

Surp Hisus Pirigçisi Kilisesi

"Batının yüzü İstanbul'a dönmüş durumda. Bu şehir şu anda dünyanın yükselen yıldızı."

Tophane'deki Kılıç Ali Paşa Camii ve hamamının dışından görüntüsü

"Vebadan kurtaran Meryem Ana ikonası bu kilisede"

Diğer ilginç bir kilise, St. Benoit İlesinin hemen yanındaki Ermeni Katolik Surp Hisus Pirigçisi Kilisesi. İtalyan tarzı yapılmış, çok güzel bir kilise. Normalde Ermeniler Gregoryen'dir. Misyonerler buraya geldiğinde Müslüman'ı Hristiyan yapmak çok zor olduğundan mevcut Hristiyanlar ile uğraşıyorlar. Ermeniler, Rumlar, Süryaniler Katolik yapıyorlar. O yüzden de burası Ermeni-Katolik kilisesi. Halbuki bugün baktığımızda İstanbul'da yaşayan Ermeniler Gregoryen'dir. O yüzden bu kilise tipik Ermeni kiliselerinden çok farklı. Katolik olduğu için gınah çıkarma odası var, halbuki Ermenilerde gınah çıkarma yoktur. Burada bir tane Meryem Ana ikonası var. İstanbul'da veba salgını baskını, önünü alamıyorlar. Bu Meryem Ana ikonasını şehride dolaştırdıktan sonra veba salgını bitiyor. Bunun üzerine Abdülmeccid bir nişan veriyor bu ikonaya, Paskalya zamanında bu nişanı ikonanın üzerine koyuyorlar, normalde çalınması diye başka bir yerde saklıyorlar.

Bankalar Caddesi'ne doğru yürüyoruz.

Kamondo merdivenleri

Yüksek Kaldırım'ın köşesindeki bu bina eskiden Atina Bankası imiş, sonradan Deutsche Bank olmuş. Minerva Han diye geçer adı. Minerva, giriş kapısının hemen üzerindeki bilgelik tanrıçasının adı. Yunan mitolojisindeki Atina ya ismini veren Athena'nın Roma mitolojisindeki karşılığı, Voyvoda Caddesi'nde, Bankalar Caddesi'ni, çok seyler oluyor. Salt açıldı biliyoruz, Sunahan diye ilginç bir oluşum var orada, parti mekanı olarak kullanılıyor. Buradaki binalar çok önemli, dönemin en ünlü mimarları tarafından yapılmış. Çoğu, banka ve sigorta şirketi olarak kullanılmış. Bana göre buradaki en ilginç yapıları bir tanesi Kamondo Merdivenleri... Genelde halka hizmet için hep sebil yapmışlar, bu merdivenler çok nadir örneklerden biri. Osmanlı'yı finanse eden Musevi, Kamondo ailesi yapıyor. Louvre Müzesi'nde onlar tarafından bağışlanmış birçok eser var. Gerçekten çok önemli bir aile ama çok huzun bir sonları var. Naziler döneminde toplama kampına gönderiliyorlar ve orada hayatlarını kaybediyorlar. ■

Yüksek Kaldırım'ın köşesindeki Minerva Han, diğer adıyla Atina Bankası, adını girişindeki bilgelik tanrıçası Minerva başından alıyor.